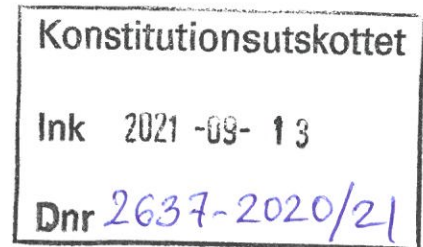

2021-09-13

Till konstitutionsutskottet

Statsrådet Ibrahim Baylans hantering av utredningen av konsekvenser av ett eventuellt stopp för Cementas kalkbrytning

Mark- och miljööverdomstolen avvisade den sjätte juli Cementa AB:s ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet vid Slite på Gotland. Domstolen undanröjde samtidigt Mark- och miljödomstolens tidigare dom i ärendet.

Regeringen har åtminstone sedan man 2018 skickade ut frågan om att utöka de Natura 2000-områden som finns i närheten av kalktäckerna vetat att det funnits en stor risk för att brytningstillståndet inte skulle förlängas. Cementa AB lyfte tydligt fram risken i sitt remissvar. Trots detta var det först efter Mark- och miljööverdomstolens besked i juli som regeringen tog initiativ till att utreda vilka konsekvenser ett stopp i kalkbrytningen skulle få för byggandet, och därmed för den svenska ekonomin.

Byggföretagen, Byggnads, IF Metall, Industriarbetsgivarna, Svensk Betong och Svemin presenterade den 2021-07-14 en analys av vilka konsekvenser det skulle få om kalkbrytningen i Slite stoppades. Analysen konstaterade att 75 procent av den cement som används i Sverige kommer från Cementa i Slite. Utan produktionen där skulle 175 000 personer i byggbranschen behöva varslas. När varslen i närliggande branscher också räknas in handlar det om 280 000 personer. Analysen bedömde att investeringarna i den svenska ekonomin, till följd av den väntade cementbristen, skulle minska med 20 miljarder kronor per månad. Även gruvnäringen bedömdes drabbad allvarligt till följd av att brist på sprutbetong skulle göra det svårt att förstärka berget i gruvorna.

Regeringen gav konsultföretaget Ramböll uppdraget att granska ovan nämnda konsekvensanalys och att utreda möjligheten att importera kalksten respektive cement på kort och lång sikt. Ramböll slutrapporterade den 2021-08-12.

Den första september presenterade Svenska Dagbladet uppgifter om att regeringen även beställt en konsekvensanalys från Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). SGU fick den 2021-07-16 uppdraget att dels komplettera en av myndigheten tidigare genomförd analys av konsekvenserna av en avvisad ansökan, dels fick SGU uppdraget att granska och ge synpunkter på de

konsekvenser som Cementa samt bygg- och anläggningssektorn och gruvindustrin varnat för. SGU tog kontakt med Boverket för hjälp med underlag.

Svenska Dagbladet har tagit del av en mejlväxling mellan SGU och Boverket den 2021-08-18 där de två myndigheterna diskuterar en samordnad publicering av nyheten om rapporten när den överlämnas den 2021-08-20. Det framgår också av mejlväxlingen att man förbereder sig på frågor från media.

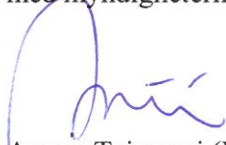
Men, den 2021-08-19 mejlade SGU Boverket och meddelade att man, efter önskemål från departementet, inte avsåg kommunicera rapporten och att man utgick ifrån att departementets önskemål gällde även Boverket.

SGU lämnade sin rapport till regeringen den 2021-08-20. Den bekräftar bilden av att ett stopp för kalkbrytningen i Slite skulle ge allvarliga konsekvenser. Trots att innehållet i rapporten har synnerligen stort allmänintresse offentliggjorde inte SGU rapporten. Inte heller Boverket offentliggjorde sitt underlag. Boverket diarieförde inte heller sitt underlag förrän den 2021-09-02, när Svenska Dagbladet publicerat historien om vad som skett.

Svenska Dagbladets medarbetare Peter Wennblad har publicerat de aktuella mejlen på Twitter (@peterwennblad).

Vid näringsutskottets sammanträde i dag den 13 september har näringsminister Ibrahim Baylan fått frågor om sin och departementets roll i det händelseförlopp som ledde fram till att SGU:s rapport inte offentliggjordes. De svar Baylan har gett har inte varit klagörande.

Jag önskar därför att konstitutionsutskottet granskar det inträffade. Vad ligger bakom att SGU och i förlängningen även Boverket uppfattade att det ansvariga departementet inte önskade att rapporten skulle offentliggöras? Vilket ansvar har statsrådet Baylan direkt eller indirekt för detta? Är det inträffade i så fall förenligt med myndigheternas oberoende?

Arman Teimouri (L)